

KODEKS PRACY

WYBÓR ORZECZNICTWA

Tomasz Niedziński
Łukasz A. Majewski

KOMENTARZE ORZECZNICZE LEX

KODEKS PRACY

WYBÓR ORZECZNICTWA

Tomasz Niedziński

Łukasz A. Majewski

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 kwietnia 2015 r.

Wydawca
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący
Joanna Maź

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Łamanie
JustLuk Łukasz Drzewiecki, Justyna Szumiel, Krzysztof Drzewiecki

Poszczególne części publikacji przygotowali:
Tomasz Niedziński: działy I, II, III, IV, V, VII, VIII, XIV, XV
Łukasz A. Majewski: działy VI, IX, X, XI, XII, XIII

.....
: Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących :
: im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej :
: w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. :
: A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty. :
: .....

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN: 978-83-264-8140-6

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy	13
PREAMBUŁA (uchylona)	17
DZIAŁ PIERWSZY. Przepisy ogólne	17
Rozdział I. Przepisy wstępne	17
Rozdział II. Podstawowe zasady prawa pracy	29
Rozdział IIa. Równe traktowanie w zatrudnieniu	44
Rozdział IIb. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy	55
Rozdział III. (skreślony)	55
DZIAŁ DRUGI. Stosunek pracy	56
Rozdział I. Przepisy ogólne	56
Rozdział II. Umowa o pracę	69
Oddział 1. Zawarcie umowy o pracę	69
Oddział 2. Przepisy ogólne o rozwiązaniu umowy o pracę	81
Oddział 3. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem	84
Oddział 4. Uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę	102
Oddział 5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	116
Oddział 6. Uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia	126

Oddział 6a. Uprawnienia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia	134
Oddział 7. Wygaśnięcie umowy o pracę	136
Rozdział IIa. Warunki zatrudnienia pracowników skierowanych do pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z państwa będącego członkiem Unii Europejskiej	142
Rozdział IIb. Zatrudnianie pracowników w formie telepracy	144
Rozdział III. Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę	148
Oddział 1. Stosunek pracy na podstawie powołania	148
Oddział 2. Stosunek pracy na podstawie wyboru	156
Oddział 3. Stosunek pracy na podstawie mianowania	159
Oddział 4. Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę	161
DZIAŁ TRZECI. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	163
Rozdział I. Ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą	163
Rozdział Ia. Wynagrodzenie za pracę	181
Rozdział II. Ochrona wynagrodzenia za pracę	195
Rozdział III. Świadczenia przysługujące w okresie czasowej niezdolności do pracy	213
Rozdział IIIa. Odprawa rentowa lub emerytalna	216
Rozdział IV. Odprawa pośmiertna	219
DZIAŁ CZWARTY. Obowiązki pracodawcy i pracownika	222
Rozdział I. Obowiązki pracodawcy	222
Rozdział II. Obowiązki pracownika	251
Rozdział IIa. Zakaz konkurencji	258
Rozdział III. Kwalifikacje zawodowe pracowników	268
Rozdział IV. Regulamin pracy	271
Rozdział V. Nagrody i wyróżnienia	275
Rozdział VI. Odpowiedzialność porządkowa pracowników	277

DZIAŁ PIĄTY. Odpowiedzialność materialna pracowników	285
Rozdział I. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy	285
Rozdział II. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	314
DZIAŁ SZÓSTY. Czas pracy	330
Rozdział I. Przepisy ogólne	330
Rozdział II. Normy i ogólny wymiar czasu pracy	334
Rozdział III. Okresy odpoczynku	340
Rozdział IV. Systemy i rozkłady czasu pracy	349
Rozdział V. Praca w godzinach nadliczbowych	368
Rozdział VI. Praca w porze nocnej	384
Rozdział VII. Praca w niedziele i święta	386
DZIAŁ SIÓDMY. Urlopy pracownicze	391
Rozdział I. Urlopy wypoczynkowe	391
Rozdział II. Urlopy bezpłatne	427
DZIAŁ ÓSMY. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem	434
DZIAŁ DZIEWIĄTY. Zatrudnianie młodocianych	466
Rozdział I. Przepisy ogólne	466
Rozdział II. Zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego	476
Rozdział III. Doksztalcanie	478
Rozdział IIIa. Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe	479
Rozdział IV. Szczególna ochrona zdrowia	480
Rozdział V. Urlopy wypoczynkowe	482
Rozdział VI. Rzemieślnicze przygotowanie zawodowe	483
DZIAŁ DZIESIĄTY. Bezpieczeństwo i higiena pracy	484
Rozdział I. Podstawowe obowiązki pracodawcy	484
Rozdział II. Prawa i obowiązki pracownika	492
Rozdział III. Obiekty budowlane i pomieszczenia pracy	498

Rozdział IV. Maszyny i inne urządzenia techniczne	501
Rozdział V. Czynniki oraz procesy pracy stwarzające szczególne zagrożenie dla zdrowia lub życia	503
Rozdział VI. Profilaktyczna ochrona zdrowia	507
Rozdział VII. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe	525
Rozdział VIII. Szkolenie	548
Rozdział IX. Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze	551
Rozdział X. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy	554
Rozdział XI. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz komisja bezpieczeństwa i higieny pracy	559
Rozdział XII. Obowiązki organów sprawujących nadzór nad przedsiębiorstwami lub innymi jednostkami organizacyjnymi państwowymi albo samorządowymi	561
Rozdział XIII. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące wykonywania prac w różnych gałęziach pracy	562
DZIAŁ JEDENASTY. Układy zbiorowe pracy	563
Rozdział I. Przepisy ogólne	563
Rozdział II. Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy	593
Rozdział III. Zakładowy układ zbiorowy pracy	596
DZIAŁ DWUNASTY. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy	606
Rozdział I. Przepisy ogólne	606
Rozdział II. Postępowanie pojednawcze	609
Rozdział III. Sądy pracy	614
DZIAŁ TRZYNASTY. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	624
(oznaczenie oraz tytuł rozdziału I – uchylone)	624
Rozdział II. (uchylony)	631
DZIAŁ CZTERNASTY. Przedawnienie roszczeń	632
DZIAŁ CZTERNASTY^A. (uchylony)	649
DZIAŁ PIĘTNASTY. Przepisy końcowe	650

Wykaz skrótów

Akty prawne

- k.c.** ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
- k.k.** ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- Konstytucja** Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p.** ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)
- k.p.a.** ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
- k.p.c.** ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.p.k.** ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89 poz. 555 z późn. zm.)
- k.s.h.** ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.)
- k.w.** ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 482 z późn. zm.)
- u.p.d.o.f.** ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)
- u.z.z.** ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 167)

Publikatory

Apel.-W-wa	Apelacja. Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie
Biul. SAKa	Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach
M.P.Pr.	Monitor Prawa Pracy
ONSA	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSAB	Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
OSASz	Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK-A	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A

Sądy

NSA	Naczelnny Sąd Administracyjny
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
SO	Sąd Okręgowy
SR	Sąd Rejonowy
TK	Trybunał Konstytucyjny
WSA	wojewódzki sąd administracyjny

Wstęp

Publikacja zawierająca bogaty, aktualny zbiór orzeczeń sądów, w szczególności orzeczeń Sądu Najwyższego, dotyczących przepisów kodeksu pracy.

Orzeczenia są usystematyzowane według przepisów kodeksu pracy, dzięki czemu w prosty i szybki sposób można zapoznać się z aktualną linią orzeczniczą na temat określonego zagadnienia z zakresu prawa pracy. W tym też celu przytoczono zwięzłe sentencje orzeczeń i stanowiska sądów.

Niniejsza publikacja jest dedykowana osobom zajmującym się prawem pracy w praktyce: adwokatom, radcom prawnym, sędziom; jest ona również adresowana do studentów prawa. Komentarz przydatny będzie także aplikantom radcowskim, adwokackim, sędziowskim, przygotowującym się do egzaminu.

Publikacja ułatwi odnalezienie i poznanie aktualnego stanowiska sądów w zakresie zagadnień pojawiających się przy stosowaniu przepisów kodeksu pracy.

Książka ma stanowić narzędzie ułatwiające stosowanie przepisów prawa pracy.

Ustawa

z dnia 26 czerwca 1974 r.

Kodeks pracy¹

(tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502; zm.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1662)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 83/477/EWG z dnia 19 września 1983 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz. Urz. WE L 263 z 24.09.1983, z późn. zm.),
- 2) dyrektywy 86/188/EWG z dnia 12 maja 1986 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie hałasu w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 137 z 24.05.1986),
- 3) dyrektywy 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 183 z 29.06.1989),
- 4) dyrektywy 89/654/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy (pierwsza dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 393 z 30.12.1989),
- 5) dyrektywy 89/655/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny użytkowania sprzętu roboczego przez pracowników podczas pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 393 z 30.12.1989, z późn. zm.),
- 6) dyrektywy 89/656/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników korzystających z wyposażenia ochrony osobistej (trzecia dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 393 z 30.12.1989),
- 7) dyrektywy 90/269/EWG z dnia 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących ochrony zdrowia i bezpieczeństwa podczas ręcznego przemieszczania ciężarów w przypadku możliwości wystąpienia zagrożenia, zwłaszcza urazów kręgosłupa pracowników (czwarta szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 156 z 21.06.1990),

- 8) dyrektywy 90/270/EWG z dnia 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe (piąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 156 z 21.06.1990),
- 9) dyrektywy 90/394/EWG z dnia 28 czerwca 1990 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 196 z 26.07.1990, z późn. zm.),
- 10) dyrektywy 91/322/EWG z dnia 29 maja 1991 r. w sprawie ustalenia indykatywnych wartości granicznych w wykonaniu dyrektywy 80/1107/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 177 z 5.07.1991),
- 11) dyrektywy 91/383/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. uzupełniającej środki mające wspierać poprawę bezpieczeństwa i zdrowia w pracy pracowników pozostających w stosunku pracy na czas określony lub w czasowym stosunku pracy (Dz. Urz. WE L 206 z 29.07.1991),
- 12) dyrektywy 91/533/EWG z dnia 14 października 1991 r. w sprawie obowiązku pracodawcy dotyczącym informowania pracowników o warunkach stosowanych do umowy lub stosunku pracy (Dz. Urz. WE L 288 z 8.07.1992),
- 13) dyrektywy 92/57/EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie wprowadzenia w życie minimalnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscach tymczasowych lub ruchomych budów (ósma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 245 z 26.08.1992),
- 14) dyrektywy 92/58/EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących znaków bezpieczeństwa i/lub zdrowia w miejscu pracy (dziewiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 245 z 26.08.1992),
- 15) dyrektywy 92/85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią (dziesiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 348 z 28.11.1992),
- 16) dyrektywy 93/104/WE z dnia 23 listopada 1993 r. dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy (Dz. Urz. WE L 307 z 13.12.1993),
- 17) dyrektywy 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz. Urz. WE L 216 z 20.08.1994),
- 18) dyrektywy 96/34/WE z dnia 3 czerwca 1996 r. w sprawie Porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców /UNICE/, Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych /CEEP/ oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych /ETUC/ (Dz. Urz. WE L 145 z 19.06.1996),
- 19) dyrektywy 96/71/WE z dnia 16 grudnia 1996 r. dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług (Dz. Urz. WE L 18 z 21.01.1997),
- 20) dyrektywy 97/80/WE z dnia 15 grudnia 1997 r. dotyczącej ciężaru dowodu w sprawach dyskryminacji ze względu na płeć (Dz. Urz. WE L 14 z 20.01.1998),

- 21) dyrektywy 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z czynnikami chemicznymi w miejscu pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 131 z 5.05.1998),
  - 22) dyrektywy 99/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) (Dz. Urz. WE L 175 z 10.07.1999),
  - 23) dyrektywy 1999/92/WE z dnia 16 grudnia 1999 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, na których może wystąpić atmosfera wybuchowa (piętnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 23 z 28.01.2000),
  - 24) dyrektywy 2000/34/WE z dnia 22 czerwca 2000 r. zmieniającej dyrektywę 93/104/WE dotyczącą niektórych aspektów organizacji czasu pracy w celu objęcia sektorów i działalności wyłączonej z tej dyrektywy (Dz. Urz. WE L 195 z 1.08.2000),
  - 25) dyrektywy 2000/39/WE z dnia 8 czerwca 2000 r. ustanawiającej pierwszą listę indykatorywnych wartości granicznych narażenia na czynniki zewnętrzne podczas pracy – w związku z wykonaniem dyrektywy Rady 98/24/WE w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 142 z 16.06.2000),
  - 26) dyrektywy 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. Urz. WE L 180 z 19.07.2000),
  - 27) dyrektywy 2000/54/WE z dnia 18 września 2000 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników biologicznych w miejscu pracy (siódma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 262 z 17.10.2000),
  - 28) dyrektywy 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 2.12.2000),
  - 29) dyrektywy 2002/44/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (wibracji) (szesnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 177 z 6.07.2002),
  - 30) dyrektywy 2003/10/WE z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (hałasem) (siedemnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 42 z 15.02.2003),
  - 31) dyrektywy 2010/18/UE z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie wdrożenia zmienionego porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC oraz uchylającej dyrektywę 96/34/WE (Dz. Urz. UE L 68 z 18.03.2010, str. 13).
- Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

PREAMBUŁA

(uchylona)

DZIAŁ PIERWSZY PRZEPISY OGÓLNE

Rozdział I Przepisy wstępne

Art. 1. Kodeks pracy określa prawa i obowiązki pracowników i pracodawców.

Wyrok NSA z dnia 22 stycznia 2010 r.,
II OSK 1834/09, LEX nr 579719

Pod pojęciem pracy rozumie się działalność człowieka zmierzającą do wytworzenia określonych dóbr materialnych lub kulturalnych; wykonywany zawód, zajęcie, zatrudnienie, robota (*Słownik języka polskiego*, Warszawa 2005). Takie potoczne ujęcie pojęcia „pracy” wymaga rozważenia na podstawie konstrukcji prawnej przyjętej w kodeksie pracy. Według art. 1 k.p.: „Kodeks pracy określa prawa i obowiązki pracowników i pracodawców”.

W doktrynie przyjmuje się na podstawie konstrukcji prawnych przyjętych w kodeksie pracy, że pod pojęciem tym rozumie się nie każdą działalność człowieka nazywaną potocznie pracą, robotą czy zajęciem. W rozumieniu kodeksu pracy „praca” jest to działalność człowieka polegająca na zarobkowym wykonywaniu na rzecz innej osoby czynności mających wartość materialną lub niematerialną w sposób powtarzający się, z reguły w warunkach tzw. podporządkowania, tj. pod kierownictwem podmiotu organizującego proces pracy – pracodawcy w rozumieniu art. 3 k.p.

**Wyrok SN z dnia 8 marca 2010 r.,
II PK 249/09, LEX nr 920571**

Kodeks pracy określa zaś prawa i obowiązki pracowników oraz pracodawców (art. 1 k.p.) w ramach stosunku pracy, którego istotę reguluje art. 22 § 1 k.p. (wykonywanie za wynagrodzeniem pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę). Umowa o pracę, której elementy wynikają z art. 29 § 1 k.p., objęta jest zatem zakresem regulacji kodeksu pracy, czyli służy ona konkretyzacji praw i obowiązków stron stosunku pracy. Taki jest cel umowy o pracę, któremu należy przypisać szczególnie znaczenie przy wykładni oświadczeń woli (art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Art. 2. Pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę.

Postanowienie NSA z dnia 13 listopada 2013 r., II FZ 784/13, LEX nr 1397910
Zgodnie z art. 2 k.p. pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Z definicji tej nie wynika, aby dana osoba uzyskiwała status pracownika poprzez sam fakt wykonywania pracy na rzecz określonego podmiotu. Ustawodawca wiąże bowiem pojęcie pracownika z prawną formą, poprzez którą dochodzi do zatrudnienia w tym charakterze. Dla ustalenia statusu pracownika nie wystarczy zatem wyłącznie świadczenie pracy, ale koniecz-

**Wyrok SN z dnia 29 stycznia 2008 r.,
I PK 196/07, LEX nr 488825**

W zakresie regulacji stosunków pracy źródłem nie jest tylko kodeks pracy, ale i „przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, określające prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, a także postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy. Każda zatem ustawa, która kształtuje prawa i obowiązki pracowników, stanowi materialnoprawne źródło prawa pracy”. Jednak należy mieć na uwadze, że powyższe stwierdzenie sytuuje kodeks pracy jako najważniejsze źródło regulacji stosunków w zakresie praw i obowiązków pomiędzy pracownikami i pracodawcami.

ne jest określenie warunków pracy w jednej z form przewidzianych w art. 2 k.p.

**Wyrok SA w Łodzi z dnia
11 czerwca 2013 r., III AUa 1393/12,
LEX nr 1335674**

Swoista ulga w postaci możliwości przejścia na emeryturę w wieku obniżonym w związku z pracą w szczególnych warunkach przysługuje tylko i wyłącznie pracownikom, tj. osobom definiowanym zgodnie z art. 2 kodeksu pracy jako osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę.

**Wyrok SA we Wrocławiu z dnia
19 kwietnia 2012 r., III AUa 188/12,
LEX nr 1163533**

Zgodnie z treścią art. 2 kodeksu pracy, pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Oznacza to, że pracownikami w znaczeniu kodeksowym są członkowie spółdzielni pracy zatrudnieni w nich na podstawie spółdzielczej umowy o pracę. Prawo spółdzielcze nie nazywa ich wprawdzie pracownikami, jednakże osoby te mają status pracowniczy w rozumieniu kodeksu pracy, zgodnie z postanowieniem powołanego wyżej art. 2 kodeksu pracy.

Natomiast członkowie innych spółdzielni niż spółdzielnie pracy (m.in. rolniczych spółdzielni produkcyjnych) nie są pracownikami w rozumieniu art. 2, jeśli nie są w nich zatrudnieni na podstawie umów o pracę.

**Wyrok SN z dnia 13 lutego 2014 r.,
I UK 323/13, LEX nr 1455194**

Art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych w nim umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydu-

jącą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy systemowej jest to, że – będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą – jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą.

**Wyrok SN z dnia 19 listopada 2013 r.,
I PK 120/13, LEX nr 1448684**

Prawa i obowiązki stron indywidualnego stosunku pracy, którego podstawy nawiązania określa art. 2 k.p. w sposób wyczerpujący, są odrębnie unormowane w odniesieniu do każdej z podstaw powstania stosunku pracy. Już z pobieżnego oglądu systematyki kodeksu pracy wynika, że dział II kodeksu, zatytułowany „Stosunek pracy”, dzieli się na rozdziały, z których II obejmuje umowę o pracę, a III nosi tytuł: „Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę”. Oddział 1 rozdziału III reguluje prawa i obowiązki stron stosunku pracy, dla którego źródłem powstania jest powołanie. Stosunek pracy z powołania ma charakter zobowiązaniowy (art. 11 k.p.), mimo że kreuje go akt powołania o charakterze władczym, w którym poza nawiązaniem stosunku pracy ustala się i powierza pracownikowi określoną funkcję.

**Wyrok SN z dnia 3 lutego 2010 r.,
II PK 196/09, LEX nr 584737**

Pracownikiem w rozumieniu art. 2 i 76 k.p. jest zatem osoba, która w wyniku dokonania aktu mianowania nawiązuje stosunek pracy, nie jest nim natomiast osoba mianowana na stanowisko, co do której akt mianowa-

Tomasz Niedziński – doktor nauk prawnych; radca prawny; rzecznik dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie; adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, wykładowca na podyplomowym studium prawa pracy na Wydziale Prawa i Administracji UW. Posiada ponad 10-letnie doświadczenie zawodowe w zakresie prawa pracy, ubezpieczeń społecznych i szeroko pojętej ochrony danych osobowych. Autor licznych publikacji naukowych z wyżej wymienionych dziedzin prawa.

Łukasz A. Majewski – doktor nauk prawnych, adiunkt na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Psychologii Społecznej w Warszawie, asystent sędziego Sądu Najwyższego.

■ Książka zawiera obszerny, aktualny, a zarazem usystematyzowany zbiór orzeczeń do kodeksu pracy. Są to głównie orzeczenia Sądu Najwyższego, sądów powszechnych oraz sądów administracyjnych w kwestiach istotnych dla praktyki stosowania przepisów prawa pracy. Autorzy komentarza samodzielnie dokonali wyboru orzeczeń, biorąc pod uwagę kryterium znaczenia orzeczenia i jego przydatność ze względu na postawioną tezę.

■ Publikacja przeznaczona jest dla radców prawnych i adwokatów – będzie im pomocna w doradztwie prawnym dla podmiotów zatrudniających pracowników oraz w postępowaniach sądowych w sporach z zakresu prawa pracy. Komentarz zainteresuje także kadrowych, którym ułatwi m.in. podejmowanie decyzji związanych z zatrudnieniem pracowników, trwającym stosunkiem pracy oraz egzekwowaniem od pracowników wypełniania ich obowiązków. Opracowanie będzie użyteczne również dla aplikantów zawodów prawniczych przygotowujących się do egzaminów z zakresu prawa pracy.

ISBN 978-83-264-8140-6

9 788326 481406

Cena 119 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01

zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

